

Włodzimierz Majdewicz

Honorowi Piechurzy

Tradycyjnie od kilkudziesięciu lat, raz do roku podczas uroczystego rozpoczęcia Ogólnopolskich Zlotów Przodowników Turystyki Pieszej, przewodniczący Komisji Turystyki Pieszej Zarządu Głównego PTTK wręcza grupie zasłużonych działaczy dyplomy i odznaki HONOROWYCH PRZODOWNIKÓW TURYSTYKI PIESZEJ.

Ogólnopolskie Zloty Przodowników Turystyki Pieszej to spotkania kadry turystyki pieszej z całej Polski. Uroczyste rozpoczęcie każdego z nich wraz z całą wypracowaną przez lata i uświęconą kilkudziesięcioletnią tradycją obrzędowością stanowią doskonałą oprawę dla podniosłego momentu wręczenia odznak i dyplomów nowo mianowanym Honorowym Przodownikom Turystyki Pieszej. Na tę chwilę oczekują w napięciu wszyscy uczestnicy naszych Zlotów.

W książce wydanej na złoty jubileusz Komisji Turystyki Pieszej w 2002 roku zamieszczono pełny wykaz Honorowych Przodowników Turystyki Pieszej mianowanych w minionym pięćdziesięcioleciu. Ten kompletny wykaz zawiera łącznie 499 nazwisk działaczy, którzy honorowy tytuł uzyskali w okresie od 1952 roku do 20 września 2002 roku, czyli do momentu rozpoczęcia 45. Ogólnopolskiego Zlotu Przodowników Turystyki Pieszej, który odbył się w Kaliszu i oficjalnie rozpoczął obchody pięćdziesięciolecia Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK.

Tytuł Honorowego Przodownika Turystyki Pieszej jest najwyższym wyróżnieniem dla naszych działaczy. Nadawany jest on przez Komisję Turystyki Pieszej ZG PTTK, po wnikliwym przeanalizowaniu wniosków wystawionych przez właściwą terytorialnie Oddziałową Komisję Turystyki Pieszej, każdy wniosek poddawany jest jawnemu głosowaniu. Z wnioskiem takim ma prawo wystąpić również sama Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK.

O przyznaniu honorowego tytułu zostają następnie powiadamiane komórki wnioskujące, w ich gestii pozostaje sfinansowanie uczestnictwa w Ogólnopolskim Zlocie Przodowników

Turystyki Pieszej osób wyróżnionych. Jeżeli osoba wyróżniona nie może z różnych względów przybyć na Ogólnopolski Zlot, odznaka i dyplom przekazane zostają komórcie wnioskującej i uroczystie wręczane są przez członka Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK lub osobę przez nią upoważnioną w trakcie dorocznych lokalnych spotkań aktywu turystyki pieszej albo przy okazji innego ważnego spotkania.

W związku ze zdarzającymi się pytaniami wyjaśniamy, że zgodnie z wieloletnią praktyką, tradycją i zwyczajem Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK nie udziela pisemnych odpowiedzi komórkom wnioskującym. Jedyna wiadomość, jaka zostaje wysłana, to po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku informacja o przyznaniu honorowego wyróżnienia.

Wszystkie nadesłane wnioski są rejestrowane i przechowywane w archiwum KTP ZG PTTK. Jeżeli wniosek nie otrzymał pozytywnej oceny i nazwisko kandydata nie znalazło się na ogłoszonej na zlocie liście wyróżnionych, komórka wnioskująca może w następnym roku wniosek ponowić.

Wokół tego wysokiego honorowego wyróżnienia nagromadziło się wiele mitów i nieudomówień. Aby się z nimi rozprawić trzeba przypomnieć i dobitnie podkreślić, kim jest w naszym Towarzystwie HONOROWY PRZODOWNIK TURYSTYKI PIESZEJ.

Istnieją pewne podstawowe kryteria wymagane od kandydata do tego wyróżnienia:

- ukończone minimum 50 lat,
- 20 lat działalności od momentu uzyskania uprawnień.

Ale błędem i daleko idącym nieporozumieniem byłoby traktowanie tego zapisu w ten sposób, że każdy pięćdziesięciolatek wykazujący się dwudziestoletnią działalnością przodownika automatycznie ma szansę zostać Honorowym Przodownikiem Turystyki Pieszej PTTK. Nie, tak nie jest i tak być nie powinno, choć niestety wiele osób w podobnie uproszczony sposób błędnie przytoczone wyżej zasady interpretuje. Pamiętać należy, że to najwyższe wyróżnienie przeznaczone jest dla działaczy wybitnych, posiadających wymierne, szczególne, osiągnięcia w szeroko pojętej popularyzacji pieszego wędrowania.

Tytuł Honorowego Przodownika Turystyki Pieszej może uzyskać wybitny działacz szczerze zaangażowany w popularyzowanie turystyki pieszej niezależnie do zakresu posiadanych uprawnień

terytorialnych. Kolor posiadanej „blachy” nie ma w tym przypadku większego znaczenia. Może się zdarzyć i były takie przypadki, gdy Przodownik Turystyki Pieszej III stopnia, z niebieską „blachą”, wybitnie zasłużony dla popularyzacji wędrówek pieszych uzyskiwał honorowe mianowanie. W związku z wątpliwościami części kadry należy podkreślić, że Honorowy Przodownik Turystyki Pieszej zachowuje posiadane przed mianowaniem uprawnienia terenowe i może je potem, jeżeli ma taką potrzebę w normalnym trybie rozszerzać.

Przed ponad dwudziestu laty wyróżnieni honorowym tytułem działacze otrzymywali wraz z odpowiednią legitymacją białą odznakę, taką samą jak przy I-go stopniu uprawnień (na całą Polskę). Jeżeli posiadali uprawnienia I-go stopnia, białą „blachę” otrzymywali po raz drugi. Widząc białą odznakę nie wiedzieliśmy czy mamy do czynienia z posiadaczem uprawnień

I-go stopnia na obszar całej Polski, czy z Honorowym Przodownikiem. Sytuacja ta, choć wyjątkowo niezręczna utrzymywała się latami i należało coś z tym wreszcie zrobić. Aby to unormować Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK zdecydowała się na wprowadzenie specjalnej odznaki w odmiennym kolorze przeznaczonej wyłącznie dla Honorowych Przodowników Turystyki Pieszej.

W 1984 roku na XXVII Ogólnopolskim Zlocie Przodowników Turystyki Pieszej w Więcborku po raz pierwszy pojawiły się nowe odznaki honorowe. Różniły się one od poprzednich czerwonym kolorem emalii i napisem HONOROWY PRZODOWNIK TURYSTYKI PIESZEJ. Nowej odznace towarzyszyło wprowadzenie specjalnie opracowanych dyplomów wydrukowanych w formacie A5, utrzymanych w estetycznej szacie graficznej. Dyplomy te zastąpiły stosowane dotąd małe kartonowe legitymacje sprawiające wrażenie przystosowanych do tego celu druków zastępczych.

W taki oto sposób do znanych powszechnie białych odznak dla I-go stopnia, żółtych dla II-go stopnia i niebieskich dla stopnia III-go, doszła specjalna odznaka wyróżniająca Honorowych Przodowników Turystyki Pieszej.

Odznaki wykonane zostały w zakładach „FOTOPAM”. Po dwudziestu latach od ich wprowadzenia cały nakład został wyczerpany i we wrześniu 2004 roku ostatnie z nich wręczone zostały

na 47. Ogólnopolskim Zlocie Przodowników Turystyki Pieszej w Legnicy. Zaistniała pilna potrzeba wybicia nowej partii odznak. Okazało się jednak, że stara matryca nie została zachowana. Odtworzono ją i znaleziono nowego wykonawcę.

Podczas zebrania plenarnego Komisji Turystyki Pieszej ZG, które odbyło się w dniu 24 lipca 2005 w Płocku oglądano już próbki nowych odznak radząc nad najwłaściwszym doborem odcienia czerwieni pokrywającej je emalii. Zdecydowano, że najwłaściwszym kolorem z trzech zaproponowanych odcieni czerwieni, będzie ten w tonacji wiśniowej. Właśnie taki kolor emalii zastosowano w poprzednim wydaniu honorowej odznaki. Precyzyjne, delikatne tłoczenie, znacznie lepszej jakości mosiądz i zastosowanie szlachetnej piecowej emalii sprawia, że nowe odznaki są delikatniejsze, prezentują się efektownie i elegancko.

Wśród napływających do KTP ZG wniosków o nadanie honorowego tytułu znaczna część jest niestety błędnie redagowana; z załączonych uzasadnień wynika, że prezentowany kandydat działa w wielu dziedzinach turystyki i posiada wiele różnego rodzaju uprawnień, odznak i wyróżnień. Wynika z nich, że kandydat pełnił z powodzeniem szereg odpowiedzialnych funkcji w rozmaitych Zarządach na rozmaitych szczeblach, a jego działalność w turystyce pieszej sprowadza się na dobrą sprawę do posiadania przez ponad dwadzieścia lat uprawnień Przodownika Turystyki Pieszej i spełniania regulaminowych wymogów by je przez ten czas utrzymać.

Przeglądając takie wnioski zastanawiamy się, czy rzeczywiście zasługi pretendenta na polu turystyki zamykają się w tym jednym zdaniu, czy to tylko niezręcznie napisane uzasadnienie. Często odnosi się wrażenie, że kandydatowi do bogatej kolekcji posiadanych wyróżnień uzyskanych na innych polach działania brakuje jeszcze tylko tytułu Honorowego Przodownika Turystyki Pieszej. Wnioskujący nie mogą zrozumieć, że sukcesy i wysokie wyróżnienia związane z działalnością na innym polu w żadnym stopniu nie rzutują na zasługi dla turystyki pieszej i nie mogą być podstawą do tak wysokiego wyróżnienia.

Bywają również szczególnie bulwersujące i budzące niesmak sytuacje, kiedy sam zainteresowany posiadaniem tytułu dochodzi do wniosku, że już przyszedł czas na honory i rozpoczyna

niekonwencjonalne działania w tym kierunku. Na szczęście tego rodzaju przypadki zdarzają się dość rzadko. Gdy się jednak przydarzą, bywają niezwykle żenujące dla osób mających zająć stanowisko w takiej sprawie. W tym momencie trudno oprzeć się pokusie by tego typu działaczy poprosić o zajrzenie do słownika i chwilę refleksji nad definicją zawartego w tytule, a wychodzącego niestety z mody w ostatnich latach pojęcia „honor”. Ale to może już nazbyt wiele?

Podjmując próbę zwięzłego i najprostszego określenia przymiotów, jakimi powinien się wyróżniać pretendent do najwyższego wyróżnienia wśród propagatorów i organizatorów krajoznawczych wędrówek pieszych, postaram się zamknąć to w kilku zdaniach.

Honorowym Przodownikiem Turystyki Pieszej zostaje działacz, z którego pracy społecznej i będących jej efektem dokonań wynika, że skoncentrował się on na tym wybranym rodzaju turystyki kwalifikowanej i jest ona dla niego podstawą całej działalności w Polskim Towarzystwie Turystyczno- Krajoznawczym. Działalność jego powinna wybiegać poza ramy określone w obowiązkach wynikających z Regulaminu Przodownika Turystyki Pieszej. Działalność ta powinna cechować się wymiernymi dokonaniem służącymi propagowaniu i realizowaniu różnych form połączonego z krajoznawstwem pieszego wędrowania, popularyzacji odznak turystyki pieszej, i szkolenia kadry dla tej dyscypliny turystycznej. Kandydat na Honorowego Przodownika Turystyki Pieszej powinien cieszyć się powszechnym szacunkiem, być autorytetem i wzorem do naśladowania dla młodszego pokolenia działaczy turystyki pieszej.

Próbując określić szacunkowo listę żyjących Honorowych Przodowników Turystyki Pieszej napotkaliśmy szereg trudności, gdyż z wieloma osobami na przestrzeni minionego półwiecza jednostki terenowe utraciły kontakt. Pewna część tych działaczy jest nadal aktywna w różnych strukturach PTTK. W rejestrze Honorowych Przodowników Turystyki Pieszej łącznie z ostatnimi nadaniami na wrzesień 2005 roku, czyli na XLVII Ogólnopolski Zlot Przodowników, figuruje 548 nazwisk.

W ostatnich latach liczba nowych mianowań honorowych bywała niemała. Świadczy to niewątpliwie o jakości naszej kadry, świadczy to również o tym, że kadra dojrzewa i zbiera plon swej wieloletniej działalności.

Powinniśmy pamiętać o tym, że tytuł Honorowego Przodownika Turystyki Pieszej to nasze najwyższe wyróżnienie dla propagatorów właściwie pojętego pieszego wędrowania i nie wolno nam go zdeprecjonować przez obniżanie wymogów i masowe nadania. Honorowy Przodownik Turystyki Pieszej to tytuł zaszczytny i nie można doprowadzić do tego, by był on równoznaczny z wyróżnieniem za 20 lat stażu przodownickiego.

W ostatnim czasie Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK wprowadziła jeszcze jeden rodzaj wyróżnienia dla szczególnie aktywnych działaczy. Jest nim nadanie dyplomu „**ZASŁUŻONY DLA TURYSTYKI PIESZEJ**”. Pierwsze nadania dyplomu nastąpią jeszcze w 2005 roku. Wyróżnienie to jest o stopień niższe od Honorowego Przodownika Turystyki Pieszej, funkcjonować będzie ono na podobnych zasadach i z pewnością wypełni pewną lukę. Znajdzie zapewne również zastosowanie w przypadkach, gdy kandydat na Honorowego Przodownika Turystyki Pieszej z jakichś względów nie zakwalifikował się do tego wyróżnienia.

Liczę się z tym, że przedstawiony materiał prawdopodobnie wywoła dyskusję i sprowokuje szereg pytań – mam nadzieję, że stworzy to okazję do wyjaśnienia kolejnych kwestii.

Na koniec apel do Oddziałowych i Między Oddziałowych Komisji Turystyki Pieszej. Pamiętajcie o starszych wybitnych działaczach oddanych bez reszty turystyce pieszej. Pracują oni społecznie na waszym terenie, jest ich tam niemało. Bywają najczęściej skromni, uważają, że po prostu wykonują swój obowiązek i sami nie pchają się do wyróżnień.

Właśnie wśród nich znajdziecie godnych kandydatów na wyróżnienie dyplomem „**ZASŁUŻONYCH DLA TURYSTYKI PIESZEJ**” oraz kandydatów na uzyskanie tytułu „**HONOROWYCH PRZODOWNIKÓW TURYSTYKI PIESZEJ**”.

Literatura:

1. Rejestr Honorowych Przodowników Turystyki Pieszej KTP ZG PTTK.
2. Regulaminy Przodownika Turystyki Pieszej
3. Protokoły Prezydium i Plenum KTP ZG PTTK.